

GÁRDONYI GÉZA

A LEGSZEBB PRÉDIKÁCIÓ

Élt vala Trajánusz császár idejében egy ifju, ki növendéke vala a rétorok iskolájának. De katonának álla, hogy a kereszténységet ő is irtaná.

Történék pedig hogy egy napon álruhába öltözék az az ifjú és kiméne az erdőbe, a hegyek közé, hogy megtalálná a helyet, ahol a keresztények embervért isznak és emberhúst esznek, miként a hír rólok beszéle.

Kiméne tehát és találá lábaknak nyomait, s juta azokon egy mély barlangba.

Elrejtőzködik pedig ottan és elaluvék.

Lőn pedig, hogy éjten-éjjel egybegyülének a keresztények, és letűzvén fáklyáikat az oltár köré, zsoltárokat zengedezének.

A katona pedig fölébrede az énekre.

És végighallgatá a zsoltárt és végighallgatá az olvasást. Izaiás próféta jövendöléséről, és végighallgatá annak magyarázatát, melyet egy élemedett ember mond vala.

És akkor megmozdula a lélek az ő szívében.

A hivek pedig ismét éneklének és annak utána járulának az oltárhoz, az élemedett emberhez, ki papjok vala, és aki kenyeret vőn és megszegé és szétosztá, és kelyhet vőn és mindenkinek ad vala egy korty italt Jézusnak emlékezetére.

Azután letérdele, és fölemelvén szemeit, imádkozék:

- Miatyánk...

És tovább imádkozék a távollevő testvérekért, ellenségekért is.

A katona pedig könnyeze. És mikoron elvégződött az ájtatoskodás, előlépe rejtekéből, és letevén kardját a pap lába elé, mondá:

- Fogadjatok be kérlek magatok közé. Soha úgy embert nem hallottam szólani, mint te szóltál. Fogadj be engem a gyülekezetbe, hogy mindennap hallgathassalak.

És megkeresztelkedvén, járula ő is mindennap az oltárhoz, és hallgatá az örök életnek ígéit.

És szóla egyszer, mondván:

- Honnan tanultad uram ezt az ékes beszédet? Mert csodálatos az, hogy másképpen beszélsz, mint a rétorok tanítják, s mégis minden beszéded úgy ragyog, mint alkonyatkor a felhők pompás tüze.

Az agg pedig felelé:

- Az én beszédem együgyű, mint a gyermekek beszéde, csak a mennyei igazságok azok, amelyek ragyognak benne. Hallanád csak egyszer az én mesteremet Simeont, ki Bosztrában lakik. Ő tud csak beszélni az ékesszólásnak minden pompájával.

Az ifju rétor attólfogva mindig Simeonnal álmodik vala.

És elindula Isten segedelmével, és mene Bosztrába, mely város vagyon Arabiában.

A mondott Simeon pedig az a cirenei vala, aki annak idején Jézusnak keresztjét vivé.

Megtére pedig annakutána az a Simeon, és immár aggottan, püspöke lőn a hiveknek, és szól vala mindenkor a szentlélek erejével.

És a katona hallgatván őtet, nagy álmélkodással, megbuzdula az ő szívében, és a püspök elé borulván, mondá neki:

- Messze földről jöttem hozzád, de köszönöm Istenemnek, hogy téged hallhatalak. Mert a te prédikációd oly gyönyörűséges, mint az égen pompázó szivárvány.

Amaz pedig felele:

- Istené a dicsőség. Én csak az ő szolgája vagyok, és a beszédem is az ő szolgálata. De mi az én fakadó beszédem Ignác püspökéhez képest, kinek fején az Ur keze nyugovék. Őt hallanád.

És küldé a rétort Antiokiába, hogy hallgatná Ignácot, ki Teoforosznak is mondatik, mivelhogy Istent hordozza vala szívében.

Ignác vala egykoron ama gyermek, kit Jézus a tanítványai elé állított vala, mondván:

- Legyetek olyanok, mint ez a kisdéd.

S Ignác öregségében is ártatlan marada, mint a gyermekek.

És a katona hallgatván őtet, eltelék szívében mennyei gyönyörűséggel, és mondá:

- Ime az ember ki méltó, hogy Isten szeresse.

És hallgatá őt napokig, és hetekig, mignem megjelenté neki magát, s eléje térdele, mondván:

- Oh uram, boldog vagyok, hogy téged láthattalak és hallhattalak. Nincs nagyobb rétor náladnál sehol e világon, és nem is lesz soha többé. A föld elvesz a hallgató lába alól, mikor Te megszólalsz, s liliommezők hullámszanak körülötte, angyalok szárnya suhog a levegőben. Visszatérek immár hazámba, és elmondom, hogy hallottam az emberi ajknak legpompásabb prédikációit.

Amaz pedig felelé:

- Az én szavam fakó cserép és hasadt kürt. De ha szép prédikációt óhajtasz hallani, menj el és hallgasd meg az én mesteremet, Jánost, ki az efezusi hiveknek atyja, és aki mennydörgés fiának neveztetik. Mert az ő szava megrázza a holt földet is, és az ő mondásai mint a villámok a sötét éjszakában.

A katona pedig a fejét rázá mondván:

- Nem szólhat szebben.

Amaz pedig felelé:

- Menj el és halljad. Mert nem hiába szerette őt valamennyi tanítványai között legjobban a mi urunk Jézus.

És a rétor elmene Efezusba.

Vala pedig a nap szombat, amikor megérkeze, és a hivek összegyülekezének a zsinagógában, hogy Istent imádnák, és várják vala a püspököt ájtatos várakozással.

És némelyek mondák:

- Vajjon eljő-e?

Mások pedig felelék:

- Bizonyynyal eljő, ha beteg is. Mert soha még szombat el nem mult az ő szava nélkül. Vala pedig ott nagy sokaság mivelhogy nagy messzeségekről is eljövénnek sokan, hogy láthassák és hallhassák az Úrnak legkedvesebb tanítványát.

És mondanak foháskodva:

- Oh bár el ne maradna.

S egyszercsak örömszűgés hallatszék kívülről, mint méhkasnak örvendő megzúdulása:

- Jön! Jön!

Mert igen elaggott vala már akkor a szent ember, járni sem bir vala, hanem széken hozák őt be a zsinagógába.

És az ő feje fehér vala, mint a hó, és orczái hervadtak, mint az elhervadt rózsáé.

A hívek odasereglének a templom közepére, ahová Jánost letevék, körülötte tolongván:

- Oh áldott szentje az Istennek, csakhogyláthatunk.

És csókolják vala kezét és ruháját szent örvendezéssel.

Ő pedig fölemelvén remegő kezeit, megáldá őket, és mosolygó arczczal rebegé:

- Fiacskáim, csak szeressétek egymást...

És vala az ő szava, mint a galambok bűgása.

És semmi egyebet nem tuda szólni, mivelhogylmár igen elaggott vala.

A rétor pedig ott térdele a többi között, és tekintetét az aggra emelvén, orczája könnyekben fürdőzék:

És kiáltá repeső szívvél, mondván:

- Oh ez a legszebb, ez a legszebb!...